

مقدمه:

در آیین نامه نگارش پایان نامه مصوب دانشگاه روش منبع دهی شیکاگو یا APA است که در زیر هر دو توضیح داده می شود. (این بخش خلاصه کتاب شیوه نامه ایران از علیدوستی، محمدی، کشاورز و اردکان از انتشارات پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران است و در کتابخانه دانشکده مرمت و مرکزی دانشگاه هنر اصفهان نیز موجود است).

ارجاع دهی:

پدید آورنده هر اثر علمی نوشتار خود را بر دو ستون استوار می دارد؛ یا بر پایه اندیشه ها و یافته های خود سخن می گوید یا از گفته ها و نوشته های دیگران بهره می برد. اخلاق علمی حکم می کند که استفاده از کلام و نوشتار دیگران با اشاره به منبع آنها باشد تا خوانندگان بتوانند به سرعت و سهولت اصل منبع را بازشناسند و اگر احتیاج بود به آن مراجعه و آن را بررسی یا مطالعه کنند. قواعد مستندسازی با توجه به رشته تخصصی دانشگاهی، سلیقه ناشران و نویسندگان، و نیازهای یک اثر خاص متنوع است. صرف نظر از نظام استناد، باید اطلاعات کافی برای هدایت خوانندگان به منابعی ارائه شود که استفاده شده اند، خواه این منابع منتشر شده یا نشده، و به شکل چاپی یا الکترونیکی باشند، البته برای نشریه های ادواری، انتخاب بین نظام های استناد از سوی خود آن صورت می گیرد و افرادی که برای نشریه های ادواری می نویسند باید از دستورعملهای خاص هر نشریه پیروی کنند. روشهای مختلفی برای ارجاع دهی وجود دارد که این روشها به نظام نویسنده - تاریخ معروفند.

نظام استناد نویسنده - تاریخ:

در نظام استناد نویسنده - تاریخ، به منابع در متن، معمولاً در پرانتز و با نام خانوادگی نویسنده، تاریخ انتشار اثر، و در صورت نیاز شماره صفحه ای که به آن استناد شده است، اشاره می شود. البته گاهی که به نام نویسنده در بافت متن اشاره می شود، دیگر ذکر آن در پرانتز ضرورتی ندارد. جزئیات کامل این آثار در فهرستی با عنوان «فهرست منابع» و در پایان اثر بیان می شوند. در این فهرست، سال انتشار اثر، بلافاصله پس از نام پدید آورنده قرار می گیرد و سپس عنوان اثر و وضعیت نشر ذکر می شوند. این نظام بیشتر در جایی کارگر است که همه یا بیشتر منابع به راحتی به شیوه استنادی نویسنده - تاریخ قابل تبدیل باشند. به آثار بی نویسنده، مجموعه دستنوشته ها، یا سایر منابعی که به دشواری قابل تبدیل به این شیوه هستند، بیشتر در خود متن استناد می شود.

منابع مورد استناد

- 1- منتشر شده یا نشده؛
- 2- شکل چاپی یا الکترونیکی؛
- 3- نشریه های ادواری یا غیر ادواری؛

نظام استناد نویسنده - تاریخ

- 1- در متن اثر ➡ در پرانتز (نام خانوادگی نویسنده. تاریخ انتشار اثر. شماره صفحه)
- 2- در پایان اثر ➡ نام نویسنده. سال انتشار. عنوان اثر. وضعیت نشر

نظام استناد نویسنده – تاریخ برای آثار با نویسنده مشخص و روشن است، برای آثار بی‌نویسنده، مجموعه دست نوشته‌ها یا سایر منابعی که قابل تبدیل به این نظام استناد نیستند در خود متن اشاره می‌شود. در نظام نویسنده – تاریخ روشهای مختلفی وجود دارد که مهمترین آنها روش شیکاگو¹ و APA² و MLA³ است که در زیر دو روش اول توضیح داده می‌شود.

1- شیکاگو

این روش قدمتی یک صد ساله دارد و پانزدهمین ویرایش آن در سال 2003 مورد بازبینی قرار گرفت این روش به تفصیل به معرفی نظامهای استناد پرداخته و علاوه بر قواعد کلی شیوه استناد به انواع منابع را ارائه کرده است که در جدول (1) و (2) برای منابع فارسی و انگلیسی مشخص شده است. در این روش کتابها، مقاله‌ها و دیگر منابع اطلاعاتی در پایان پژوهش به صورت زیر معرفی می‌شوند:

نویسنده (یا ویراستار، گردآورنده، یا مترجمی که به جای نویسنده قرار می‌گیرد)، تاریخ انتشار اثر، عنوان (و معمولاً عنوان فرعی که گاهی نیز حذف می‌شود). برای کتابها، محل نشر و ناشر؛ و برای مقاله‌ها نام نشریه علمی، شماره جلد یا دوره، شماره (های) صفحه، و اغلب شماره نسخه نیز اضافه می‌شود. برای مواد اطلاعاتی‌ای به جز منابع چاپی مانند آثار الکترونیکی یا مواد دیداری- شنیداری، رسانه‌ای که اثر با آن ارائه شده است نیز ذکر می‌شود. برای آثار پیوسته، اطلاعات بازیابی شامل «یو. آر. ال» و گاهی که لازم باشد، تاریخ دسترسی هم ارائه می‌شوند.

جدول (1) ارجاع دهی منابع فارسی به روش شیکاگو

(مواردی که ابتدا ذکر شده ارجاع دهی در پایان پژوهش و مواردی که در پرانتز آمده ارجاع دهی در متن را مشخص کرده است)

جدول (1) استناد به برخی مدارک فارسی در نظام نویسنده- تاریخ (روش شیکاگو)

مدرک	مثال
کتاب با یک نویسنده	فرشاد، مهدی. 1364. ساختمانهای پوسته ای. شیراز: دانشگاه شیراز. (فرشاد 1364، 40)
کتاب با دو نویسنده	دیانی، محمدحسین، و محمدرضا داورپناه. 1381. مفاهیم و روشهای بازیابی اطلاعات در نظامهای کتابخانه‌ای رایانه‌ای ایران. مشهد: دانشگاه فردوسی، موسسه چاپ و انتشارات. (دیانی و داورپناه 1381، 56)
کتاب با سه نویسنده	صارمی، کتابیون، عباس رفیعی فراهانی، و فریدون امانی. 1372. موزه های ایران. تهران: سازمان میراث فرهنگی کشور. (صارمی، رفیعی، و امانی 1372، 78)
کتاب با بیش از سه نویسنده	اکبری، محمدتقی، احمد رضوانی، محمدتقی منشی طوسی، حسن سلطانی فر، و احمد نمایی. 1372. فرهنگ و اصطلاحات علوم و تمدن اسلامی: فارسی- انگلیسی. مشهد: بنیاد پژوهشهای آستان قدس رضوی. (اکبری و دیگران 1372، 77)
کتاب با مترجم، ویراستار، یا گردآورنده	بوسکالیا، لئو. 1978. آدمیت. ترجمه گیتی خوشدل. 1379. تهران: نشر گفتار. (بوسکالیا 1978، 90) خوشدل، گیتی، مترجم. 1379. آدمیت. نوشته لئو بوسکالیا. 1978. تهران: نشر گفتار. (خوشدل 1379، 90)
کتابی با نویسنده سازمانی	سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور. دفتر امور فنی و تدوین معیارها. 1380. ضوابط طراحی فضای سبز شهری. تهران: سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، معاونت امور پشتیبانی، مرکز مدارک علمی و انتشارات.

¹ Sc-school of chicago

² American Psychological Association

³ Modern Language Association

(سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور. دفتر امور فنی و تدوین معیارها 1380، 34)	
نوروزی چاکلی، عبدالرضا. 1384. جامعه اطلاعاتی و جهانی شدن. در مجموعه مقالات همایشهای انجمن کتابداری و اطلاع رسانی ایران، ویراستار محسن حاجی زین العابدینی، 121-153. تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران. (نوروزی چاکلی 1384، 140)	فصلی از یک کتاب
لامبرت، جیل. بی تا. انتخاب منابع اطلاعاتی. ترجمه مهری صدیقی. 1380. تهران: مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران. http://www.irandoc.ac.ir/data/books/Resource/Abstract.htm (دسترسی در 1385/4/25). (لامبرت بی تا).	کتاب الکترونیک
بابایی، محمود. 1382. نشر الکترونیکی. ویراسته علی حسین قاسمی. تهران: مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران. همچنین دسترسی در http://www.irandoc.ac.ir/data/books/E_p/contents.htm (دسترسی در 1385/5/9). (بابایی 1382)	کتاب الکترونیک
بنی اسدی، نازنین. 1383. مدیریت مشارکتی معلمان و ارتباط آن با رفتار جامعه مدنی دانش آموزان. مجله روان شناسی و علوم تربیتی 34(2): 65-96. (بنی اسدی 1383)	مقاله با یک نویسنده
حری، عباس، و اعظم شاهیدآغی. 1383. استناد در آثار علمی: چاله ها و چالشها. مجله روان شناسی و علوم تربیتی 34(2): 65-96. (حری و شاهیدآغی 1383)	مقاله با دو نویسنده
نام نویسندگان مانند کتاب با سه نویسنده	مقاله با سه نویسنده
نام نویسندگان مانند کتاب با بیش از سه نویسنده	مقاله با بیش از سه نویسنده
ماترسکا، کاتارزینا. 2004، کتابداران در عصر دانش. ترجمه محمدرضا سلیمانی. 1384. علوم اطلاع رسانی 20(3 و 4): 87-98. (ماترسکا 2004) یا سلیمانی، محمدرضا، مترجم. 1384. کتابداران در عصر دانش. نوشته کاتارزینا ماترسکا. 2004. علوم اطلاع رسانی 20(3 و 4): 87-98. (سلیمانی 1384)	مقاله ترجمه شده
دالمن، اعظم، حسین ایمانی، و حوریه سپهری. 384. تاثیر DEHP بر بلوغ آزمایشگاهی، از سرگیری میوز، و تکوین اووسایتهای نابالغ موش. پوستر ارائه شده در چهاردهمین کنفرانس سراسری زیست شناسی، گیلان. (دالمن، ایمانی، و سپهری 1384)	مقاله کنفرانسی
گزنی، علی. 1379. طراحی سیستمهای بازیابی اطلاعات بهینه در نرم افزارهای کتابخانه ای و اطلاع رسانی. علوم اطلاع رسانی 16، ش. 1-2 (10 دی). http://www.irandoc.ac.ir/ETELA-ART/16/16_1_2_7_abs.htm (دسترسی در 1385/7/3). (گزنی 1379)	مقاله نشریه های الکترونیک
قاسمی، فاطمه. 1384. کتابداری موسیقی. لی بر، فروردین: 6. (قاسمی 1384)	مجله های چاپی
عاصمی، عاصفه. 1385. متادیتا در محیط آموزش الکترونیک. مجله الکترونیک پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران 6(1). http://www.irandoc.ac.ir/Data/E_J/vol6/asemi_abs . (دسترسی در 1385/7/3). (عاصمی 1385)	مجله های الکترونیک
سلوکی، آذر. 1385. محمد(ص) از زبان علی(ع): ره آورد بعثت در نهج البلاغه. همشهری، 30 مرداد. (سلوکی 1385)	روزنامه های چاپی
سبزعلیان، مرضیه. 1385. آغاز تبدیل دالفتون به موزه. همشهری آنلاین، 9 مهر، 1385. http://www.gamshahri.org/News/?id=5608 (دسترسی در 1385/7/11). (سبزعلیان 1385)	روزنامه های الکترونیک
قائم مقام فراهانی، ابوالقاسم. 1358. نامه های سیاسی و تاریخی سیدالوزراء قائم مقام فراهانی درباره معاهده ترکمانچای و غرامات آن، دهه اول ربیع الاول 1243 ق. به کوشش جهانگیر قائمی. تهران: دانشگاه تهران.	نامه شخصی

(قائم مقام فراهانی 1358، 23)	
مجموعه ای از نامه ها	اسماعیلی، محمد. 1377. قطره باران: چند نامه به پسر و به جوانان خارج از کشور شامل اطلاعاتی علمی درباره نفت و.... تهران: کتاب زمان. (اسماعیلی 1377، 45)
مصاحبه های منتشر شده	فالاچی، اوریانا. 1362. مصاحبه با جولینو آندره اوتی در مصاحبه با تاریخ سازان جهان به انضمام مصاحبه با پادشاه ایران. ترجمه مجید بیدار نریمان. تهران: جاویدان. 24-51. (فالاچی 1362-43)
مصاحبه های منتشر نشده	آشکار، ژیلبر. بی تا. مصاحبه ای منتشر نشده با ماکسیم رودنسون: درباره انتگریم اسلامی. www.peykarandeeesh.org (دسترسی در 1385/2/3). (آشکار بی تا.)
پایان نامه ها و رساله ها	فلاحی، داود. 1380. بررسی مهریه، حدود و احکام آن در فقه امامیه. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه قم. (فلاحی 1380)
مدارک پیوسته با نویسنده مشخص	پازکی، زهرا. 1384. مقدمه ای بر دیابت (مرض قند). http://www.bpums.com/bimariga/diabet/diabet.htm (پازکی 1384/7/18).
مدارک پیوسته با نویسنده مشخص	انجمن روانشناسی ایران. 1385. دوره ها و کارگاههای آموزشی انجمن. http://www.iranpa.org/page.esp?T_pages=43 (دسترسی در 1385/7/3). (انجمن روانشناسی ایران 1385)

جدول (1) ارجاع دهی منابع لاتین به روش شیکاگو

(مواردی که ابتدا ذکر شده ارجاع دهی در پایان اثر و مواردی که در پرانتز آمده ارجاع دهی در متن را مشخص کرده است)

جدول (2) استناد به برخی مدارک انگلیسی در نظام نویسنده- تاریخ (روش شیکاگو)

مدرک	مثال
کتاب با یک نویسنده	Gasper, Frank X. 1999. <i>Leaving Tico</i> . Hanover, NH: Univ. press of England. (Gasper 1999)
کتاب با دو نویسنده	Unwin, Liam p., and Joseph Galway. 1984. <i>Calm in Ireland</i> . Boston: Strong Hope Press. (Unwin and Galway 1984)
کتاب با سه نویسنده	Merk, Jane S., Ida J. Fogg, and Charies A. Snowe 1987. <i>Astrology for the beginning meteorohogist</i> . Chicago: Dark Weather and Clere. (Merk, Fogg and Snowe 1987)
کتاب با بیش از سه نویسنده	Sechzer, J. A., S. M. Pfafflin, F. L. Denmark, A. Griffin, and S. J. Blumenthal, eds. 1996. <i>Women and mental health</i> Baltimore: Johns Hopkins. Press. (Sechzer et al. 1996)
کتاب با مترجم، ویراستار، یا گردآورنده	Tzu, Sun. 6th century BC. <i>The art of war</i> . Translated by Samuel B. Griffith. 1963. London: Oxford Univ. Press. (Tzu 6th century BC) یا Griffith, Samuel B, trans. 1963. <i>The art of war</i> . By Sun Tzu. 6th century BC. London: Oxford Univ. Press. (Griffith 1963)
کتابی با نویسنده سازمانی	British Standards Institute. 1985. <i>Specification for abbreviation of title words and title of publication</i> . Linford woods, Militon Keynes, UK.: British Standards Institute. (British Standards Institute 1985)
فصلی از یک کتاب	Phibbs, Brendan. 1987. <i>Herrlisheim: Diary of a battle. In the other side of time: A combat surgeon in world war II</i> , 117-63. Boston: Little, Brown. (Phibbs 1987)
کتاب الکترونیک	Sirosh, J., Miikkulainen, and J. A. Bednar. 1996. <i>Self organization of</i>

orientation maps, lateral connections, and dynamic receptive fields in the primary visual cortex. In <i>Lateral interactions in the cortex: Structure and function</i>, ed. J. Sirosh, R. Miillulainen, and Y. Choe. Austin, TX:UTCS Neural Networks Research Group. http://www.cs.utexas.edu/users/nn/web-pubs/htmbook96/ (accessed August 27,2001) (Sirosh and Bednar 1996) یا Kurland, Philip B., and Ralph Lerner, eds. 1987. <i>The founders constitution</i>. Chicago: Univ of Chicago Press. Also available online at http://press-pubs.uchicago.edu/founders as a CD-ROM(accessed August 27,2001).(Kurland and Lerner 1987)	
Tweddle, Sally. 1998. Towards criteria for evaluating website. <i>British Journal of Educational Technology</i> 29(3):267-270 (Tweddle 1998)	مقاله با یک نویسنده
Calabrese, E. J., and L. A. Baldwin. 1999. Reevaluation of the fundamental dose-responses relationship. <i>BioScience</i> 49:752-32. (Calabrese and Baldwin 1999)	مقاله با دو نویسنده
نام نویسندگان مانند کتاب با سه نویسنده	مقاله با سه نویسنده
نام نویسندگان مانند کتاب با بیش از سه نویسنده	مقاله با بیش از سه نویسنده
Author. Date. Article title. Translated by So-and-So. Journal title.... (Author Date)	مقاله ترجمه شده
Ferguson, Carolyn J., and Barbara A. Schaal. 1999. Phylogeography of <i>Philox pilosa</i> subsp. <i>Ozarkana</i>. Posrer presented at the 16th International Botanical Congress, St. Louis. (Ferguson and Schaal 1999)	مقاله کنفرانسی
Hlatky, M. A., D. Boothroyd, E. Vittinghoff, P. Sharp, and M. A. Whooley. 2002 Quality-of-life and depressive symptoms in postmenopausal women after receiving hormone therapy: Results from the heart and Estrongen/ progesterin Replacement Study(HETS) trial. <i>Journal of the American Medical Association</i> 287, no. 5(February 6). http://jama.ama-assn.org/issues/v287n5/rfull/joc10108.htm#aainfo(accessed January 7,2002).(Hlatky et al. 2002)	مقاله نشریات الکترونیک
Lacey, Stephen. 2000. The new German style. <i>Horticulture</i>(March):44. (Lacey 2000)	مجله های چاپی
Reaves, Jessica. 2001. A weighty issue: Ever-fatter kids. Interview with James Rosen. <i>Time</i>. http://www.time.com/time/nation/article/0,8599,102443,00.html (accessed January 7,2002). Royko 1992))	مجله های الکترونیک
Royko, Mike. 1992. Next time, Dan, take aim at Arnold. <i>Chicago Tribune</i>, September 23. (Royko 1992)	روزنامه های چاپی
Mitchell, Alison, and Frank Bruni. 2001. Scars still raw, Bush clashes with McCain. <i>New York Times</i>, March 25,2001. http://www.nytimes.com/2001/03/25/politics/25MCCA.html (accessed January 2,2002). (Mitchell and Bruni 2001)	روزنامه های الکترونیک
Adams, Henry. 1930. <i>Letters of Henry Adams, 1858-1891</i>. Ed. Worthington Chauncey Ford. Boston: Houghton Mifflin. (Adams 1930)	نامه شخصی
Chill, Winston, and Dwight D. Eisenhower. 1990. <i>The Churchill-Eisenhower correspondence, 1953-1955</i>. Ed. Peter G. Boyle. Chapel Hill: Univ. of North Carolina Press. (Chill and Eisenhower 1990)	مجموعه ای از نامه ها
Bellor, Raymond. 1979. <i>Alternation, segmentation, Hypnosis: Interview with Raymond Bellour</i>. By Janet Bergstrom. <i>Camera Obscura</i>(3-4):89-94.	مصاحبه های منتشر شده

(Bellor 1979)	
Hunt, Horace [pseudo.]. 1976. Interview by Ronald Schatz. Tape recording. May 16. Pennsylvania Historical and Museum Commission, Harrisburg. (Hunt 1976)	مصاحبه های منتشر نشده
Schwarz, G. J. 2000. Multi-wavelength analyses of classical carbon-oxygen novae(outbursts, binary stars). PhD diss., Arizona State Univ. (Schwarz 2000)	پایان نامه ها و رساله ها
Evanston Public Library Board of Trustees. 2000. Evanston public library strategic plan, 2000-2010: A decade of outreach. Evanston public Library. http://www.epl.org/library/straregic-plan-00.html (accessed July 18,2002). (Evanston Public Library Board of Trustees 2000)	مدارک پیوسته با نویسنده مشخص
Federation of American Scientists. 2000. Resolution comparison. Reading license plates and headlines. http://www.fas.org/irp/imint/resolve5.htm (accessed July 18,2000). (Federation of American Scientists 2000)	مدارک پیوسته با نویسنده مشخص

2- روش APA

شیوهنامه «ای. پی. ای» یکی از مهم ترین شیوهنامه‌ها در نظامهای استنادی نویسنده – تاریخ است. نخستین بار این شیوه نامه در سال 1929 به عنوان مقاله‌ای در « Psychological Bulletin » منتشر شد. این مقاله حاصل نشست‌هایی بود که در سال 1928 برای رسیدن به شکل واحدی در استناد به دست‌نوشته‌ها و آماده سازی آنها برای انتشار برگزار شد. در سال 1925 این شیوه نامه به صورت مستقل با عنوان « Publication Manual » منتشر گردید. پنجمین ویرایش این شیوهنامه در سال 2001 منتشر شده است و در استناد به نوشته‌های علمی به ویژه در حوزه‌های علوم اجتماعی استفاده می‌شود. تفاوت اساسی مابین این دو روش وجود ندارد ولی تفاوت‌های جزئی وجود دارد که این موارد در ریر مشخص شده است.

مقایسه روش شیکاگو و «ای. پی. ای»

همان گونه که گفته شد نظام استناد در نشریه‌های ادواری گوناگون، از سوی خود آنها انتخاب می‌شود افرادی که برای این نشریه ها می‌نویسند باید از دستور عملهای خاص هر نشریه در تنظیم استنادهای درون-متنی و فهرست منابع پیروی کنند. یکی از نظامهای اسنادی پر استفاده در نشریه های علمی انگلیسی و فارسی نظام اسنادی «ای. پی. ای» است. از این رو در این بخش، این نظام استنادی به اجمال معرفی و در قالب مثالهایی برای منابع اطلاعات فارسی و انگلیسی با روش شیکاگو مقایسه می‌شود.

1. در روش شیکاگو تنها ترتیب نام نویسنده اول معکوس می‌شود و برای نویسندگان دوم به بعد، ترتیب نام کوچک و نام خانوادگی حفظ می‌شود، اما در شیوهنامه «ای. پی. ای» ترتیب نام کوچک و نام خانوادگی همه نویسندگان معکوس می‌شود.

2. در روش شیکاگو برای ربط دو یا چند نویسنده هم در فهرست منابع و هم در استناد درون‌متنی برای آثار انگلیسی از کلمه «and» و در شیوهنامه «ای. پی. ای» از علامت «&» استفاده می‌شود.

3. در روش شیکاگو، ضبط نام اول و میانی نویسندگان آثار انگلیسی بر اساس شکلی است که روی صفحه عنوان اثر آمده است و الزامی برای استفاده از حروف اول آنه وجود ندارد. ما در شیوهنامه «ای. پی. ای» تنها حروف اول نام اول و میانی نویسندگان نوشته می‌شوند. برای

- آثار فارسی در هر دو شیوه‌نامه ضبط نام اول و میانی نویسندگان بر اساس شکلی ایت که روی صفحه عنوان اثر آماه است.
4. تاریخ انتشار آثار در مدخلهای فهرست منابع در شیوه‌نامه «ای. پی. ای.» در پرانتز و در روش شیکاگو بدون پرانتز نوشته می‌شود.
5. در روش شیکاگو در پایان مدخل منابع پیوسته‌ای که داری «یو. آر. ال.» هستند، نقطه گذاشته می‌شود، اما در شیوه نامه «ای. پی. ای.» پایان این‌گونه مدخلها بدون نقطه است.
6. در استنادهای درون‌متنی در روش شیکاگو، میان نام خانوادگی نویسنده و سال، علامتی قرار نمی‌گیرد و شماره صفحه(ها) نیز بلافاصله پس از علامت ویرگول می‌آید. در استنادهای درون‌متنی در شیوه‌نامه «ای. پی. ای.»، میان نام خانوادگی نویسنده و سال انتشار آثار، علامت ویرگول قرار می‌گیرد. شماره صفحه نیز پس از علامت ویرگول و «p.» یا «pp.» در آثار انگلیسی و «ص.» یا «ص ص.» در آثار فارسی آورده می‌شود.

جدول (3) مقایسه اجمالی روش شیکاگو و «ای. پی. ای.» برای منابع فارسی

مدرک	شیوه نامه	مثال
ادواری ها	شیکاگو	حری، عباس، و اعظم شاهیداغی. 1383. استناد در آثار علمی: چاله ها و چالشها. مجله روان شناسی و علوم تربیتی 34(2): 65-96. (حری و شاهیداغی 1383)
	«ای. پی. ای.»	حری، عباس، و شاهیداغی، اعظم(1383).. استناد در آثار علمی: چاله ها و چالشها. مجله روان شناسی و علوم تربیتی، 34(2)، 65-96. (حری و شاهیداغی، 1383)
غیر ادواری ها	شیکاگو	فرشاد، مهدی. 1364. ساختمانهای پوسته ای. شیراز: دانشگاه شیراز. (فرشاد 1364، 33) یا (فرشاد 1364، 33-40)
	«ای. پی. ای.»	فرشاد، مهدی(1364). ساختمانهای پوسته ای. شیراز: دانشگاه شیراز. (فرشاد، 1364، ص. 33) یا (فرشاد، 1364، ص ص. 33-40)
بخشی از غیر ادواری ها	شیکاگو	نوروزی چاکلی، عبدالرضا. 1384. جامعه اطلاعاتی و جهانی شدن. در مجموعه مقالات همایشهای انجمن کتابداری و اطلاع رسانی ایران، ویراسته محسن حاجی زین العابدینی، 121-153. تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران. (نوروزی چاکلی 1384، 40)
	«ای. پی. ای.»	نوروزی چاکلی، عبدالرضا(1384). جامعه اطلاعاتی و جهانی شدن. در محسن حاجی زین العابدینی(ویراستار)، مجموعه مقالات همایشهای انجمن کتابداری و اطلاع رسانی ایران(ص ص. 121-153). تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران. (نوروزی چاکلی، 1384، ص. 140)
ادواری پیوسته	شیکاگو	گزنی، علی. 1379. طراحی سیستمهای بازیابی اطلاعات بهینه در نرم افزارهای کتابخانه ای و اطلاع رسانی. علوم اطلاع رسانی 16، ش. 1-2 (10 دی). http://www.irandoc.ac.ir/ETELA-ART/16/16_1_2_7_abs.htm (دسترسی در 1385/7/3). (گزنی 1379)
	«ای. پی. ای.»	گزنی، علی(1379، 3 مهر). طراحی سیستمهای بازیابی اطلاعات بهینه در نرم افزارهای کتابخانه ای و اطلاع رسانی. علوم اطلاع رسانی، 16 (1-2). بازیابی شده در 1385/7/3، از http://www.irandoc.ac.ir/ETELA-ART/16/16127ab (گزنی، 1379)

پازکی، زهرا. 1384. مقدمه ای بر دیابت (مرض قند). http://www.bpums.com/bimariha/diabet/diyabet.htm (دسترسی در 1385/7/18). (پازکی 1384)	شیکاگو	مدارک پیوسته
پازکی، زهرا (1384). مقدمه ای بر دیابت (مرض قند). بازیابی شده در 1385/7/18، از http://www.bpums.com/bimariha/diabet/diyabet.htm (پازکی، 1384)	«ای.پی.ای»	

جدول (4) مقایسه اجمالی روش شیکاگو و «ای.پی.ای» برای منابع انگلیسی

مدرک	شیوه نامه	مثال
ادواری ها	شیکاگو	Tweddle, Sally. 1998. Towards criteria for evaluating website. British Journal of Educational Technology 29(3): 267-270. (Tweddle 1998)
	«ای.پی.ای»	Tweddle, s.(1998). Towards criteria for evaluating website. British Journal of Educational Technology, 29(3), 267-270. (Tweddle, 1998)
غیر ادواری ها	شیکاگو	Martin du Gard, Roger. 2000. Lieutenant-Colonel de Maumort. Translated by Luc Bre bion and Timothy Crouse. New York: Alfred A.Knopf. (Martin du Gard 2000, 188)
	«ای.پی.ای»	Martin du Gard, R.(2000). Lieutenant-Colonel de Maumort. Translated by Luc Bre bion and Timothy Crouse. New York: Alfred A. Knopf. (Martin du Gard, 2000, p.188)
بخشی از غیر ادواری ها	شیکاگو	Trainen, I. N. 1950. Mourning Songs. In Funk and Wagnalls Standard dictionary of folklore, mythology, and legend, ed. Maria Leach & Jerome Fried, 234-245. New York: Crowell. (Trainen 1950, 239-250)
	«ای.پی.ای»	Trainen, I. N.(1950). Mourning Songs. In Maria Leach & Jerome Fried(Eds.) Funk and Wagnalls Standard dictionary of folklore, mythology, and legend(pp.234-245). New York: Crowell. (Trainen, 1950, pp.239-250)
ادواری پیوسته	شیکاگو	Testa, B., and L. B. Kier. 2000. Emergence and dissolvence in the self-organization of complex systems. Entropy 2, no. 1(March): 1-25. http://www.mdpi.org/entropy/papers/e2010001.pdf (accessed January 7, 2002). (Testa and kier 2000)
	«ای.پی.ای»	Testa, B., & Kier, L. B. (2000). Emergence and dissolvence in the self-organization of complex systems. Entropy, 2(1), 1-25. Retrieved January 7, 2002, from http://www.mdpi.org/entropy/papers/e2010001.pdf (Testa and kier, 2000)
مدارک پیوسته	شیکاگو	Benton Foundation. 1998. Losing ground bit by bit: Low-incom communities in the information age. http://www.benton.org/Library/Low-incom/two.html (accessed June 27, 2001). (Benton Foundation 1998)
	«ای.پی.ای»	Benton Foundation(1998). Losing ground bit by bit: Low-incom communities in the information age. Retrieved June 27, 2001. from http://www.benton.org/Library/Low-incom/two.html (Benton Foundation, 1998)

نکات مهم ارجاع دهی:

1- اختصارات

در فهرست منابع آثار انگلیسی عبارتهایی مانند "edited by" یا "translated by" معمولاً به صورت "ed." یا "trans." خلاصه می شوند. این اختصارات اگر پس از نقطه بیابند، حرف اول آنها بزرگ نوشته می شود. نام ماههای میلادی همراه با استنادهای نشریه های علمی انگلیسی نیز ممکن است خلاصه شوند.

2- نظم مدخلها

یک نویسنده در برابر چند نویسنده. مدخلی با یک نویسنده پیش از مدخلی با چند نویسنده قرار می گیرد که با نامی واحد شروع می شوند و تنها نام نویسنده اول معکوس می شود.

3- نویسنده ای با نویسندگان همکار متفاوت.

مدخلهای پشت سرهم با دو یا چند نویسنده که در آنها تنها نام نویسنده اول یکسان است، بر اساس حروف الفبای نام خانوادگی نویسندگان همکار، صرف نظر از تعداد آنها مرتب می شوند.

4- خط تیره بلند سه تایی برای نامهای تکراری در فهرست منابع

یک نام تکراری. برای مدخلهای متوالی ای که نویسندگان (ان)، ویراستار (ان)، مترجم (ان)، یا گردآورنده (گان) مشابهی دارند، یک خط تیره بلند سه تایی که با یک نقطه یا یک ویرگول دنبال می شود، جایگزین نام (ها) پس از اولین ظهور آنها در فهرست منابع می گردد.

پیش از یک نام تکراری. برای دو یا چند نویسنده، ویراستار، مترجم، یا گردآورنده مشابه، یک خط تیره بلند سه تایی به جای نام نویسنده (گان) قرار می گیرد و مدخلها مانند پیش فهرست می شوند.

ترتیب زمانی. در استفاده از خط تیره سه تایی مدخلها به ترتیب زمانی بر اساس سال انتشار و نه بر اساس حروف الفبای مرتب می شوند.

5- عنوان

عنوان اصلی و فرعی کتابها ایتالیک می شوند.

بزرگ نویسی عنوان های انگلیسی به سبک تیتلر.

در سبک تیتلر حرف اول همه ی واژه های عنوان و عنوان فرعی به جز حروف تعریف و اضافه، مانند تیتلر روزنامه های انگلیسی زبان بزرگ نویسی می شوند. حروف تعریف اگر در ابتدای جمله قرار گیرند، بزرگ نویسی می شوند.

بزرگ نویسی به سبک جمله.

در سبک جمله که در فهرست منابع رایج است، تنها حرف اول واژه اول در یک عنوان یا یک عنوان فرعی و هر نام خاص دیگر مانند جمله های انگلیسی بزرگ نویسی می شوند.

تاریخ در عنوان: در مواردی که تاریخهای موجود در عنوان با حروف اضافه شروع نشده باشند (برای نمونه، "از 1920 تا 1945")، از ویرگول جداکننده استفاده می شود. تاریخهای موجود در عنوان که با حروف اضافه شده باشند در دنباله عنوان می آیند.

6- عنوان در عنوان: گاهی عنوان پاره ای از آثار، خود دربردارنده عنوانهای بلند یا کوتاه هستند. چنین عنوانهایی نیز درون عنوان اصلی به صورت ایتالیک و داخل علامت نقل قول برای آثار انگلیسی و گیومه برای آثار فارسی آورده می شود.

7-فروست: تعدادی اثر که از نظر موضوع یا دیگر جنبه ها با هم ارتباط دارند و به دنبال هم و با یک شکل و عنوان عمومی و یک شماره سریال از سوی یک ناشر منتشر می شوند.

عنوان، شماره، و ویراستار(ان) فروست. عنوان یک فروست در فهرست منابع به سبک تیتزر بدون گیومه یا پرانتز و با حروف صاف بزرگ نویسی می شوند. ویراستار فروست معمولاً حذف می شود. شماره در صورت وجود، پس از عنوان فروست و بدون هیچ ویگرگول جداکننده ای می آید.

8-استناد به شکل و جدولها. ارجاع به شکلها و جدولها ی یک اثر تنها در استندهای درون متنی و نه در فهرست منابع صورت می گیرد. شماره صفحه در صورت وجود، مقدم بر شماره تصویر می آید و یک ویگرگول بین آنها قرار می گیرد. برای استناد به شکلها و جدولها در آثار فارسی عنوان کامل آنها استفاده می شود.

9-استناد به روزنامه ها. عناصر استناد به نام نویسنده در صورت وجود و تیتزر یا عنوان ستون در یک روزنامه بسیار شبیه عناصر مشابه آنها در نشریات است. ماه، روز، و سال عناصر استناد به روزنامه ها به شمار می روند.

10-استناد به نقدها. در استناد به نقدها، عناصر به این ترتیب آورده می شوند: نام منتقد (اگر نقد امضا شده باشد)؛ عنوان نقد در صورت وجود (تیتزر تنها در صورتی ذکر می شود که برای مکان یابی لازم باشد)؛ عبارت "review of" برای نقدهای انگلیسی و واژه ی "نقدی بر" برای نقدهای فارسی که با نام اثر نقد شده و نویسنده، گردآورنده، یا سرپرست نقد دنبال می شود؛ مکان و تاریخ نقد؛ و در پایان نام نشریه ادواری ای که نقد در آن ارائه شده است. نقد در فهرست منابع بر اساس حروف الفبای نام منتقد یا اگر به فردی منتسب نباشد بر اساس "review of" برای آثار انگلیسی و "نقدی بر" برای آثار فارسی مرتب می شود.

مصاحبه های منتشر نشده. به مصاحبه های منتشر نشده بیشتر در متن استناد می شود. هرچند که این گونه مصاحبه ها گاهی در فهرست منابع نیز ارائه می شود. استنادها باید شامل این اقلام باشند: نام شخص مصاحبه شونده و مصاحبه کننده؛ اطلاعاتی مختصر برای شناسایی (اگر مناسب باشد)؛ مکان یا تاریخ مصاحبه یا هر دو (در صورت آگاهی از آنها)؛ و اگر نوار صدا یا دست نوشته ای از مصاحبه موجود باشد، جایی که بتوان آن را یافت.

11-ارتباطات شخصی

استناد به مکالمه های رو در رو یا تلفنی، نامه ها، نامه های الکترونیکی، و مانند آنها که نویسنده ای دریافت کرده است؛ معمولاً در متن استناد می شود.

نوشته ها شخصی، اطلاعات منتشر نشده، و مانند آنها. در استناد رون متنی به چنین آثاری پس از نام(های) شخص(اشخاص) مربوط به اطلاعات و علامت ویگرگول، عبارتهای "personal communication"، "pers.comm"، و مانند آنها برای آثار انگلیسی و "نوشته های شخصی" یا "اطلاعات منتشر نشده" و مانند آنها برای آثار فارسی می آیند.

پایان نامه ها و رساله ها. نوع پایان نامه و رساله و نام دانشگاه پس از عنوان ذکر می شوند. برای این نوع مدارک افزودن واژه "Unpublished" در انگلیسی و عبارت "منتشر نشده" در فارسی ضرورتی ندارد.

سخنرانیها، مقاله های ارائه شده در همایشها، و مانند آنها. تاریخ، موسسه برگزارکننده یا حمایت کننده، و مکان همایشی که در آن سخنرانی انجام یا مقاله ارائه شده است به دنبال عنوان می آیند. با مقاله هایی که در قالب مجموعه مقاله همایشها منتشر می شوند، مانند فصلی از یک کتاب رفتار می شود.

قراردادهای خصوصی، وصیت نام ها، و مانند آنها. به مدارک خصوصی به ندرت در فهرست منابع استناد می شود و بهتر است در متن (مانند جرج ویلسن در وصیت نامه اش به تاریخ 20 ژانویه 1976 دستور داد...) به آنها اشاره گردد.

نسخه های خطی و دست نویس. مناسب ترین شیوه استناد به آرشیوها، به روش به کار رفته برای مقاله های شخصی و دیگر دست نوشته های تاریخی شبیه است.

12-گونه های ویژه مراجع

آثار مرجع. به کتابهای مرجع مشهور مانند واژه نامه ها و دانش نامه های شناخته شده در متن استاد می شود. به این معنا که ذکر اطلاعات کتاب شناختی اثر در فهرست منابع ضروری نیست. برای استناد درون متنی به این گونه آثار اطلاعات مربوط به وضعیت نشر اغلب حذف می شود و تنها ویرایش اثر، اگر نخستین ویرایش نباشد، ذکر می شود.

به آثار مراجعی که محتوای آنها در قالب بخشهای مستقل و به ترتیب الفبایی عنوان بخشها مرتب شده است، با شماره به بخش، و نه جلد یا شماره صفحه، استناد می شود. قبل از اشاره به یک بخش، اختصار "s.v." برای یک مورد و "s.vv." برای چند مورد برا یآثار انگلیسی و عبارت "زیر مدخل" و "زیر مدخلهای" به ترتیب برای یک یا چند مورد برای آثار فارسی دنبال می شود.

آثار مراجع پیوسته. نسخه های پیوسته دانش نامه ها، دائماً در حال روزآمدسازی هستند و بنابراین باید به عنوان پایگاههای اطلاعات و نه آثار مرجع استاندارد با شماره ویرایشهای استاندارد در نظر گرفته شود. به همین دلیل ذکر تاریخ دسترسی همراه با "یو. آر. ال" الزمی است.

کاتالوگ نمایشگاه. در استناد مانند کتاب با آن رفتار می شود. جزوه ها، گزارشها، و مانند آنها. جزوه ها، گزارشهای سازمانی، بروشورها، و دیگر آثار مجزا و مستقل اساً مانند کتاب قلمداد می شوند.

خدمات آزادپرگ. در استناد مانند کتاب با آن رفتار می شود.

قرآن و دیگر کتابهای مقدس

قرآن. استناد به قرآن کریم، اگر لازم نیست که به نسخه خاصی ارزان اشاره شود، تنها در درون متن و با استناد درون متنی به شماره سوره(ها) و آیه(ها) و بدون ذکر شماره صفحه صورت می گیرد. در صورتی که لازم است به نسخه خاصی از آن استناد شود، ذکر مواردی مانند مترجم، سال انتشار، و در صورت لزوم خط آن ضروری است.

مواد دیداری- شنیداری

شکل استناد. استناد با آنها بیشتر در متن صورت می گیرد و فهرست آنها زیر عناوینی مانند "آثار صوتی" گروه بندی می شوند.

عناصری که باید منظور شوند. مستندسازی یک اثر دیداری- شنیداری معمولاً شامل این اقلام است: نام آهنگساز، نویسنده، خواننده، یا فردی که مسئولیت اصلی محتوا را عهده دار است؛ عنوان به شکل ایتالیک؛ نام شرکت ضبط کننده یا ناشر اثر؛ شماره شناسایی اثر؛ و نوع رسانه (لوح فشرده، نوار صدا، فایل دیداری- شنیداری، و...). تاریخ همراه با حقوق پدیدآورنده، تاریخ تولید، یا هر دو، تعداد لوحهای یک آلبوم، "یو. آر. ال"، و اندازه فایل دیداری- شنیداری و دیگر اطلاعات نیز ممکن است ذکر شود.

13-لوحهای فشرده و "دی. وی. دی ها"

تشابه با اثر چاپی. در استناد به آثار منتشر شده روی لوح فشرده مانند آثار چاپی رفتار می شود. محل انتشار و تاریخ به جز در موارد مربوط حذف می شود.

اسلایدها و بریده فیلمها. با اسلایدها و بریده فیلمها بسیار شبیه به آثار صوتی رفتار می شود.

"دی. وی. دی" ها و نوارهای ویدئویی. با آثار ویدئویی مانند کتای رفتار و نوع رسانه نیز به آنها افزوده می شود.

استناد برگرفته شده از منابع دیگر

"نقل در". استناد به اثری که از یک منبع دیگر برگرفته شده است، معمولاً توصیه نمی شود؛ چون از نویسندگان انتظار می رود به آثاری استناد کنند که خود، آنها را مطالعه و بررسی کرده اند. با این وجود، اگر اصل منبعی موجود یا در دسترس نویسنده نباشد یا به هر دلیلی نتوان به آن مراجعه کرد، هم اثر اصلی و هم منبع دوم که به آن

استناد کرده است باید در فهرست منابع ذکر شود. در استناد به چنین آثاری نویسنده و تاریخ اصلی در استناد درون متنی استفاده می شود.

مدارک بخش عمومی

عناصر. استناد به مدارک عمومی چاپی باید دربرگیرنده عناصر مورد نیاز برای یافتن آنها در یک فهرست کتابخانه، از جمله تمام یا برخی موارد زیر باشد. ترتیب این عناصر ممکن است بر اساس محتوای موضعی از اثری به اثر دیگر متفاوت باشد. احتیاط و عقل سلیم میزان اطلاعات موردنیاز خواننده را برای یافتن مواد اطلاعاتی تعیین می کند.

1. کشور، ایالت، استان، بخش، یا دیگر قسمتهای دولتی ناشر مدرک؛

2. تشکیلات قانونی، بخش اجرایی، اداره قضایی، هیئت مدیره، کمیسیون، یا کمیته؛

3. واحدهای تابع، ادارات محلی، و مانند آنها؛

4. تاریخ؛

5. عنوان مدرک یا مجموعه در صورت وجود؛

6. نویسنده، ویراستار، یا گردآورنده فردی در صورتی که ارائه شده باشد؛

7. شماره گزارش یا دیگر اطلاعات شناسایی؛

8. ناشر، اگر از دستگاه منتشر کننده مجزا باشد؛

9. صفحه، در صورت مرتبط بودن.

14- در صورتی که يك يا چند نویسنده مشخص چند پژوهش مرتبط در يك سال داشته باشد در متن برای ارجاع دهی از الف، ب، ج و... استفاده می شود.

15- در صورتی که دو نویسنده با نام خانوادگی مشابه در يك سال وجود داشته باشد در متن علاوه بر نام خانوادگی از نام نیز استفاده می شود.

همچنین برای منبع دهی می توانید از نرم افزار ENDNOTE استفاده نمایید